

Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över betänkandet SOU 2017:97 Totalförsvarsdatalag –
Rekryteringsmyndighetens personuppgiftsbehandling.**

Riksarkivet har tagit del av rubricerat betänkande och lämnar följande synpunkter.

Genom den föreslagna lagen, särskilt 7 och 9 §§, ges Rekryteringsmyndigheten möjlighet att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt behandla personuppgifter om totalförsvarspliktiga och annan personal inom totalförsvaret, vilket Riksarkivet naturligtvis upplever som positivt.

Riksarkivet ser med tillfredsställelse att ingen bestämmelse om gallring föreslås i lagen. Det talas i 15 § i stället om att uppgifter som inte behövs för sitt ändamål ska avskiljas från Rekryteringsmyndighetens informationssystem och att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter. Betänkandet hänvisar till att Riksarkivet i sina föreskrifter (RA-MS 2011:50) har bestämt, med stöd av 6 § förordningen (1998:1229) om behandling av personuppgifter om totalförsvarspliktiga, att uppgifter ska överföras till ett s.k. forskningsarkivregister. Rekryteringsmyndigheten har sedan i sina interna bestämmelser närmare angivit hur denna överföring ska gå till. Riksarkivet anser att detta är en välbetänkt lösning. Samtidigt som känsliga personuppgifter avskiljs från den aktiva databasen, görs de tillgängliga för forskning genom att de förvaras i ett e-arkiv. De personuppgifter som behandlas hos Rekryteringsmyndigheten har visat sig ha ett mycket stort värde för forskningen. Detsamma gäller den databas med uppgifter från mönstringarna 1969-1997 som förvaras hos Riksarkivet. Vid ett tjugotal tillfällen varje år lämnas här uppgifter ut till olika forskningsprojekt, givetvis efter sekretessbedömning och efter godkännande av etikprövningsnämnd.

Riksarkivet vill även ta upp en punkt i betänkandet, där vi anser att osäkerhet råder och där vi efterlyser ett klagörande. I avsnittet som behandlar de begränsningar som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) för utlämnande av personuppgifter om totalförsvarspliktiga, sägs på s. 276 att OSL 25:1 gäller för ”annan medicinsk verksamhet” hos Rekryteringsmyndigheten, såsom medicinska och psykologiska uppgifter som inhämtats i samband med urvalstester. Man hänvisar här till SOU 1997:101, s. 52. Riksarkivet ifrågasätter inte att patientdatalagen (2008:355) är tillämplig för den hälso- och sjukvård som bedrivs av Rekryteringsmyndigheten, men därav följer inte att begreppet hälso- och sjukvård också ska vara utvidgat i tillämpningen av OSL. Resonemanget i betänkandet torde

stå i strid med innehållet i propositionen till 1980 års sekretesslag, Prop. 1979/80:2 Del A, som bland annat tar upp de fall när hälso- och sjukvård utgör inslag i annan förvaltning än i den egentliga hälso- och sjukvården, t.ex. hos Försvarsmakten eller Rekryteringsmyndigheten med föregångare. Propositionen anger (s. 203) att ”den prövningsverksamhet som försiggår vid inskrivning omfattar medicinsk undersökning av hälsotillstånd och fysiska kvalifikationer i övrigt. Dessutom sker psykologisk undersökning”. När uppgifter om hälso- och sjukvård ”hanteras i denna myndighets egentliga verksamhet” ska sekretesslagen 7 kap. 12 § (38:1 i OSL), som avser uppgifter tillkomna vid inskrivning av värnpliktig, tillämpas (s. 165). Man hänvisar framför allt till att vården i detta fall inte är av frivillig karaktär, varför behovet av insyn är betydligt starkare än i den egentliga hälso- och sjukvården (s. 162).

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarie Karin Åström Iko. Remissen har handlagts av 1:e arkivarie Peter Nordström. I den slutliga handläggningen deltog också utredare Désirée Veschetti Holmgren, föredragande.

Karin Åström Iko

Désirée Veschetti Holmgren